

Pilar 3

Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold, samt informasjon fra kredittforetak

pr. 31.12.2023

Soknedal Sparebank
- ditt førstevalg -

INNHOLDSFORTEGNELSE

PILAR 3	0
1. Innledning og formål med dokumentet	2
2. Styring og kontroll av risiko	2
2.1 Formål og prinsipper for ICAAP	2
2.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer	3
2.3 Bankens risisomatrise 2023, og øverste leders oppsummering av internkontrollen.	11
2.4 Bankens nøkkeltall pr. 31.12.2023	12
3. Informasjonsplikt for foretak som har eierinteresser i foretak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett	13
VElegg: Standardisert skjema for offentliggjøring av bankens nøkkeltall for kapital og likviditet	14

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2022 med mindre annet fremgår.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

2.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, og eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

I 2021 ble det innført årlig innrapportering av vesentlige nøkkeltall fra bankens ICAAP. Dette rapporteres til Finanstilsynet innen 30. april påfølgende år.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på de risiko banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt banken er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Bankens kapitaldekning pr. 31.12.2023:		Bankens konsoliderte kapitaldekning pr. 31.12.2023:	
Kapitaldekning:	24,85 %	Kapitaldekning:	24,60 %
Kjernekapitaldekning:	21,75 %	Kjernekapitaldekning:	21,67 %
Ren kjernekapitaldekning:	20,20 %	Ren kjernekapitaldekning:	20,13 %

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Bankens styre er aktivt med i ICAAP-prosessen. Banken benytter også fagpersoner fra Eika i ICAAP-prosessen, samt ekstern revisor i kvalitetssikringen av arbeidet ved behov.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder, herunder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko

- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko
- Risiko knyttet til framtidige pensjonsforpliktelser
- ESG-risiko
- Restrisiko

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt.

Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Bankens styre har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

2.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoe

Bankens forretningsaktiviteter fører til at virksomheten er eksponert for en rekke finansielle og ikke-finansielle risikoer. Bankens målsetting er å oppnå en balanse mellom avkastning og risiko, og å minimere mulige negative virkninger på bankens finansielle resultat, fra for eksempel, direkte økonomiske tap eller omdømmetap, mm. Bankens finansielle risikostyring er etablert for å identifisere og analysere disse risikoene, samt å etablere passende risikorammer og -kontroller, og å overvåke overholdelsen gjennom bruk av pålitelige og oppdaterte informasjonssystemer.

Risikostyring er viktig for at banken skal nå sine mål. Dette er et sentralt element i bankens daglige drift, og er videre et fokusområde hos bankens styre, hvor bla. «Styrets årsplan» sikrer årlig gjennomgang av bankens sentrale policydokumenter.

Ansvar for bankens risikostyring og kontroll er delt mellom bankens styre og ledelsen. Styret vedtar bankens mål og rammestruktur innenfor alle risikoområder, herunder retningslinjer for styring av risiko. Administrerende banksjef har ansvaret for bankens samlede risikostyring.

Alle beslutninger knyttet til risiko og risikostyring blir normalt fattet av administrerende banksjef i samråd med øvrige medlemmer i bankens ledelse.

Alle ledere i banken har ansvar for å styre risiko og sikre god internkontroll innenfor eget område i tråd med banken sin vedtatte risikoprofil.

Banken har felles risiko- og compliancefunksjon med definerte ansvarsområder, arbeidsoppgaver og myndighet.

Banken vurderer jevnlig de etablerte retningslinjene for risikostyring, og systemet som er etablert for å sikre at endringer i produkter og markeder blir reflektert i risikorammene.

Policy for virksomhets- og risikostyring er bankens overordnede dokument for bankens risikostyring. Øvrige sentrale dokumenter for området virksomhetsstyring og kontroll, deriblant. bankens risikomatrixe (som omhandler alle bankens risikoområder), retningslinjer, rutiner, ol, gjennomgås- og behandles minimum årlig, og oftere ved behov

Bankens risikostyring- og compliancefunksjon og bankens administrasjon utarbeider og framlegger kvartalsvis risikorapporter og compliancerapporter til bankens styre. Her dokumenteres bla. bankens risikoeksponering for de ulike risikoområdene, sett mot bankens vedtatte rammer, samt oversikt over uønskede hendelser, operasjonelle taphendelser, osv.

Det er et overordnet mål for styret i Soknedal Sparebank at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken skal ha en moderat risikoprofil for kredittområdet.

Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko.

Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko.

Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at bankens kredittkunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.

Bankens kreditteksponering er primært knyttet til utestående lån og gjeldspapirer. Det er for øvrig kredittrisiko knyttet til "off-balance" finansielle instrumenter som lånetilsagn, ubenyttet kreditt og garantier.

Banken skal ha en moderat risikoprofil for kredittområdet.

Mal- og oppslagsverk for kredittgivning i Soknedal Sparebank består av Kredittpolicy, vedtatte retningslinjer og kreditt håndbok for Soknedal Sparebank, samt kreditt håndbøker for hhv. Kredittportalen og EikaBoligKreditt (EBK).

Soknedal Sparebank har utarbeidet strategi- og policydokumenter, rutiner, prosesser og fullmakter knyttet til bankens kredittrisiko, og styring og kontroll av området.

Kredittpolicyen og tilhørende styringsdokumenter utarbeides av bankens kredittansvarlig, og behandles i bankens styre årlig- eller oftere ved behov.

Bankens kredittpolicy er underordnet policy for virksomhets- og risikostyring, og gir en oversikt over bankens overordnede retningslinjer, herunder krav og rammer knyttet til kredittrisiko i banken.

Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse

Historisk sett er kredittområdet den delen av bankdriften som inneholder størst risiko. Her kommer bl.a. manglende betjeningsevne hos låntaker, samt det forhold at realisasjonsverdien på vår pant kan være for lav til å dekke bankens tilgodehavende. Dersom begge disse forholdene inntreffer samtidig, er risikoen for tap høy.

For å redusere kredittrisikoen overfor privatkunder følger banken forsvarlig utlånspraksis for alle typer utlån. Nedbetalingslån og fastrentelån er priset etter kundenes økonomi og den sikkerhet som er etablert. Bankens utlån har generelt god sikkerhet. Bankens kjennskap og nærhet til markedet er også vesentlig i tilknytning til vurderingen av kredittrisiko.

Bankens styre er ansvarlig for all kredittgivning, og har delegert fullmaktsrammer til adm. banksjef. Adm.banksjef delegerer så disse videre slik at hver enkelt ansatt som jobber med kreditt har sin egen personlige fullmakt.

Fullmaktene er knyttet opp mot kompetanse, beløpets størrelse og risikoklasse.

I henhold til IFRS 9 skal kredittrisikoen for hvert år beregnes og tas inn fra låneopptak og gjennom hele lånets løpetid. Dette gjøres ved at bankens utlån til kunder, ubenyttede kreditter og garantier er gruppert i tre steg basert på misligholdsansynligheter (PD) på innregningstidpunktet sammenlignet med misligholdsansynlighet på balansedagen. Samt øvrige indikatorer på vesentlig økning i kredittrisiko og/eller

kredittforringelse, herunder antall dager med betalingsmislighold, betalingslettelser ved finansielle vanskeligheter og skjønnsmessige tapsvurderinger. Fordelingen mellom stegene gjøres for det enkelte lån eller engasjement.

Vurdering av engasjement for avsetning til dekning av tap skal gjøres når «tapsrisikoen blir kjent og behovet oppstår». Banken foretar en slik vurdering minimum en gang hvert kvartal for lån som skal tapsvurderes uavhengig av tapshendelse/ verdifall, og ved behov/ når tapshendelse/ verdifall oppstår for denne gruppen.

Engasjementer med objektive bevis på verdifall skal i henhold til IFRS 9 individuelt nedskrives i steg 3. Nedskrivninger i steg 3 skal manuelt beregnes av bankens i IN Portalen.

Objektive bevis på at et engasjement har verdifall inkluderer observerbare data bankens har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Eksponeringer/ kunder som har vært over absolutt og relativ vesentlighetsgrense for betalingsmislighold sammenhengende over 90 dager, skal medføre klassifisering til steg 3.
- Hvis kunden ikke forventes å kunne tilbakebetale sine forpliktelser. Kunden skal da merkes som UTP i henhold til bankens retningslinjer for UTP. (Unlikelihood to pay).
- Eksponeringer/ kunder som er smittet av en annen eksponering/kunde som er i mislighold i henhold til de to kriteriene ovenfor.

En eksponering skal anses å være misligholdt når ett eller flere av følgende kriterier er oppfylt

En låntaker skal UTP-klassifiseres hvis den ikke forventes å kunne tilbakebetale sine forpliktelser. Kunden blir klassifiseres som misligholdt når den markeres som UTP.

Banken har definert indikatorer som skal medføre en manuell UTP-merking (1), og indikatorer som skal utløse en vurdering om kunden skal merkes som UTP (2).

1. Følgende kunder skal alltid merkes som UTP:

- Kunden er konkurs eller tvangsoppløst
- Kunden er merket med forbearance, OG hvor det er innvilget gjeldsettergivelse eller rentenedsettelse. Forbearance-markering i seg selv skal ikke medføre klassifisering som UTP, men når lettelsen består i å ettergi gjeld eller sette ned renten.
- Kunden har begått kredittsvindel.
- Avbrutt beregning av påløpte renter.
- Kunden er plassert i steg 3 etter manuell vurdering for nedskrivning

2. Følgende kunder skal vurderes for markering av UTP:

- Alle kunder med PD-verdi på 50 % eller mer.
- Kunder som er forbearance-markert skal følges opp for vurdering av UTP dersom det oppstår restanser på over 30 dager.
- Kunder overstyrt til RKL 10.

For alle nedskrivninger over 300 TNOK, samt engasjementer over 10 MNOK skal det foretas en rimelighetsvurdering ift. nedskrivingsbeløp i Steg 1 og Steg 2.

Markedsrisiko

Banken er eksponert for markedsrisiko, som er risikoen for at virkelig verdi av framtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle instrumenter vil endres pga. endringer i markedspriser. Markedsrisiko er knyttet til åpne posisjoner i rente-, valuta og aksjeprodukter, som er eksponert mot endrede markedspriser og endringer i volatiliteten til priser som rentesatser, kredittspreader, valutakurser og aksjepriser.

Bankens markedsrisiko skal være lav. For å oppnå den ønskede risikoprofilen oppstilles det rammer og krav for markedsrisikoen.

Soknedal Sparebank har utarbeidet strategi- og policydokumenter, rutiner, prosesser og fullmakter knyttet til bankens markedsrisiko, og styring og kontroll av området.

Styring av markedsrisiko tar utgangspunkt i styrevedtatt policy for markedsrisiko hvor det er satt rammer for eksponering innen ulike risikokategorier. Risikoeksponering og -utvikling overvåkes løpende og rapporteres periodisk til bankens styre og ledelse

Bankens styre har delegert fullmakt til banksjef, som så igjen har delegert fullmakt videre til bankens økonomiansvarlige.

Soknedal Sparebank har inngått avtale med Eika Kapitalforvaltning om forvaltning av bankens verdipapirer. Hensikten med plasseringene er i hovedsak at de skal være en del av en likviditetsreserve.

Det aller meste av bankens virksomhet er produkter og papirer med flytende rente. På den måten er risikoen for tap forsøkt begrenset og anses som lav.

Banken holder lav risikoprofil på våre investeringer i verdipapirer, samt at vi ikke handler med enkeltaksjer, jf. bankens policy. Porteføljen består av papirer med en forsiktig risikoprofil, hovedsakelig i obligasjoner med fortrinnsrett, bank og kommune. Hele beholdningen består av papirer med flytende rente.

Bankens investerer hovedsakelig i overskuddslikviditet i verdipapirmarkedet, da vi alternativt må betale for å ha store kontaktinnskudd i andre banker.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige/ sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser.

Definisjonen omfatter juridisk risiko, compliancerisiko, belønnings/insentivrisiko og omdømmerisiko, og kan oppstå i alle bankens områder; bla. personvern, personal, økonomi, sikkerhet (fysisk, IT, svindel og Cyber), forsikring, sparing/ plassering osv.

Soknedal Sparebank har utarbeidet strategi- og policydokumenter, rutiner, prosesser og fullmakter knyttet til bankens operasjonelle risiko, og styring og kontroll av området.

Styring av operasjonell risiko tar utgangspunkt i bankens policy for operasjonell risiko, hvor banken har definert lav risikoappetitt/ risikovilje.

Måltrettet og kontinuerlig arbeid med bankens systemer, kompetanse/opplæring og god internkontroll er en del av bankens arbeid for å forebygge, begrense og avdekke operasjonelle risikoer og uønskede hendelser.

Det gjennomføres risikovurderinger både på overordnet nivå, men også innenfor ulike prosesser som banken til enhver tid er eksponert for. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke bankens lønnsomhet og/eller omdømme, følges systematisk opp. I tillegg til at det årlig foretas en omfattende gjennomgang av vesentlige operasjonelle risikoer og kontrolltiltak, foretar ledelsen en løpende vurdering av operasjonelle risikohendelser og iverksetter ytterligere risikoreduserende tiltak ved behov. Det foretas løpende rapportering av operasjonelle tapshendelser og internkontrollavvik til bankens ledelse og styret. Det anmodes om lav terskel for rapportering av operasjonelle tapshendelser, eller andre typer uønskede hendelser som potensielt kan påføre banken økonomiske tap og/ eller omdømmetap.

Soknedal Sparebank har, historisk sett, i svært liten grad blitt påført økonomiske tap eller omdømmetap som følge av operasjonelle hendelser.

Banken opplever en betydelig økning av hendelser knyttet til «ikke-finansiell risiko», som kan påføre banken til dels store økonomiske tap.

Datakriminaliteten/ cyberkriminalitet og ulike former for svindelhendelser mot banken og dens kunder har eksplodert i omfang (volum og hyppighet), metodikk og profesjonalitet de siste årene.

Dette har tidligere blitt omtalt som nåtidens bankran, med har dessverre eskalert ytterligere, og er nå et stort og betydelig samfunnsproblem! hvor privatpersoner, virksomheter og banker påføres store økonomiske tap.

Personvern, informasjonssikkerhet og IKT er eksempler på andre områder med økende grad av ikke-finansiell risiko.

Soknedal Sparebank gjennomførte flere organisatoriske og forretningsmessige endringer ifm. bytte av kjernebankleverandør fra SDC til TietoEvry i juni 2023. Interne og eksterne evalueringer, overordnet, bekrefter bankens opplevelse av en vellykket konvertering. Det avdekkes og oppleves dog fortsatt avvik i

form av feil og/eller mangler i systemer, prosesser, ol etter konverteringen, og banken vurderer derfor at det fortsatt foreligger potensiell risiko for operasjonelle hendelser som følge av konverteringen.

Videre opplever banken stadig større- og mer omfattende- og komplekse lovkrav og regulatoriske endringer, og at regelverksendringene skjer i høyt tempo. Anti-hvitvask, personvern, IKT, bærekraft og ESG er eksempler på områder med omfattende og komplekse lov- og regelverk, og til dels høy iboende operasjonell risiko, før avbøtende tiltak.

Dette er også områder som kan påføre banken sanksjoner/ bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter, i tillegg til risiko for betydelige omdømmetap. Slike risikoer defineres som Compliancerisiko. Banken jobber løpende og kontinuerlig med implementering av nye lover og regler (regelverk), og nødvendige tiltak og tilpasninger til disse i organisasjonen.

Gjeldende kapitalkrav og myndighetskrav, og uforutsigbarhet ift. regulatoriske endringer på dette området er også krevende, og en betydelig risiko for banken.

Oversikt over sentrale regelverksendringer, samt bankens håndtering av- og tilnærming til disse, inngår i kvartalsvis styrerapportering.

Compliancerisiko (etterlevelse)

Compliancerisiko er risikoen for at banken pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomiske tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. Banken vektlegger gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter.

Bankens «retningslinjer for risikostyring- og compliancefunksjonen» behandles og godkjennes årlig av bankens styre. Formålet med dokumentet er å beskrive ansatte i risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonens organisatoriske plassering, arbeidsoppgaver og krav til kompetanse.

Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer, og det arbeides derfor kontinuerlig med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelse og effektivitet i organisasjonen.

Banken har implementert spesifikke rutiner og retningslinjer for å sikre etterlevelse, og jobber aktivt for å opprettholde og videreutvikle de ansattes kompetanse på området.

Risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen utarbeider kvartalsvise rapporter til adm. banksjef som omfatter alle vesentlige risikoområder, som inneholder status, utvikling og vurderinger på områdene risikostyring og compliance, (kvartalsvis risiko- og compliancerapport).

Compliancefunksjonen avgir årlig rapport som oppsummerer viktige complianceforhold i året som har gått, med hovedprioriteringer for året som kommer. Rapportene skal behandles av styret.

Risikostyrings- og compliancefunksjonen kan rapportere direkte til styret i tilfeller der styret ikke får nødvendig informasjon om vesentlige risikoer eller compliancebrudd som kan påvirke foretaket.

Bankens kontrollaktiviteter er fortsatt økende.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon av:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken skal ha få store engasjementer og moderat bransjekonsentrasjon jf. bankens kredittpolicy. Banken jobber kontinuerlig og målrettet for å holde antall store engasjementer på et lavt nivå. (0-3 stk. engasjementer), og dette er et sentralt punkt i bankens vurderinger ifm. engasjementer og låneforespørsler fra bedriftsmarkedet.

Pr. 31.12.2023 har banken 1 stk konsolidert engasjement som overskrider 10% av ansvarlig kapital. Dette er rapportert som stort engasjement i myndighetsrapporteringen. Banken har vurdert at engasjementet er så godt pantesikret at vi ikke har beregnet risikotillegg på dette pr 31.12.2023. Store engasjementer inngår i kvartalsvis styrerapportering.

Bankens eksponeringer og fordelinger i ulike næringer vurderes av styret hvert kvartal. Styret har vurdert, og definert, restaurant og transport som konjunkturutsatte bransjer, ref. bankens Kredittpolicy.

Banken har også vurdert om vi har noen hjørnesteinsbedrift i vårt marked. Banken har kommet fram til at så ikke er tilfelle.

Banken har utlån og trekkfasiliteter på 35,9 % til kunder bosatt i Midtre Gauldal Kommune. Øvrige utlån og trekkfasiliteter er fordelt på nærliggende kommuner, samt Trondheim og resten av landet. Banken mener dette gir en god risikospredning.

Eiendomsprisisiko

Banken eier ingen egne eiendommer, og har ingen ramme for eiendomsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at banken ikke klarer å innfri sine gjeldsforpliktelser. Likviditetsrisiko er også risikoen for at bankens ikke kan refinansiere sin gjeld og/ eller finansiere sin aktivitet uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger. Samt risiko for at banken ikke kan refinansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Det er i hovedsak 3 ting som har innvirkning på likviditetsrisiko:

1. Balansestruktur: Banken har liten forskjell i omløpsfart og bindingstid på aktiva og passiva, og har således et lavt refinansieringsbehov.
2. Likviditeten i markedet: Denne er vurdert til god.
3. Kredittverdighet: Kredittverdighet kommer til uttrykk gjennom banken sin rating. Viktige element i ratingen er banken sin soliditet, likviditet, inntjening, risikoprofil og porteføljekvalitet.

Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Historien viser at likviditetsrisikoen er en vesentlig risikofaktor. Det er av avgjørende betydning at banken har en likviditet som gjør at den til enhver tid har tilgang på likvide midler, uansett hva som måtte skje i norsk økonomi og i bankens egen økonomiske stilling.

Det er gjennom strategi- og policydokumenter, fastsatt retningslinjer for bankens likviditetsstyring. Bankens likviditetsrisiko skal være lav. For å oppnå den ønskede risikoprofilen oppstilles det rammer og krav for bankens likviditetsrisiko.

Policy for likviditetsrisiko er underordnet bankens policy for virksomhets- og risikostyring. Styret har tildelt fullmakter til banksjef, som så har delegert videre til bankens økonomiansvarlige. Bankens «Policy for likviditetsrisiko» revideres årlig, eller oftere ved behov og behandles i bankens styre. Eventuelle avvik rapporteres til bankens styre. Ifm. behandling av bankens likviditetspolicy utarbeides en 12-måneders likviditetsprognose, som inngår i bankens kvartalsvis styrerapportering. Det gjennomføres også en stresstest-likviditet.

Ordinære kundeinnskudd er bankens viktigste og mest stabile finansieringskilde. Styret har satt minimumsmål på hvor mye ordinære kundeinnskudd skal utgjøre av brutto utlån.

Ved årets utløp har banken en innskuddsdekning på 84,06 %. Dette er en solid økning i bankens innskuddsdekning fra 82,81 % i 2022, og en fortsatt positiv utvikling fra 80,4 % i 2021. Banken er godt innenfor bankens minimumsmål, som er på 79 %, fastsatt i policy.

Banken tilbyr også innskuddsprodukter via Fixrate-portalen Fixrate.no og Vergemålsportalen Bankportal.vergemal.no. I tillegg til ordinære kundeinnskudd, er banken finansiert dels med obligasjonslån, dels med andre langsiktige lån. Det er innlagt beløpsbegrensninger på hvert enkelt låneopptak, samtidig som forfallene har en god spredning i beløp og tid. Som en ekstra buffer har banken en trekkramme i annen bank på 75 mill. kr. Denne er stort sett ikke i bruk og står der som en buffer. I tillegg har vi en trekkramme for straksbetalinger på MNOK 3.

LCR ved årsskiftet var på 297 %: en liten reduksjon sett mot utgangen av 2022, hvor LCR var på 317 %. Dette er langt over bankens interne minimumskrav på 110 %.

NSFR ved årsskiftet var på 139 %: en liten økning sett mot utgangen av 2022, hvor NSFR var på 135 %. Dette er langt over bankens interne minimumskrav på 105 %.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. Risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer også omdømmerisiko. Styring og kontroll med bankens forretningsrisiko er basert på bankens styrefastsatte policy, og inngår bla. som en viktig del av bankens årlige strategiprosess, samt i bankens løpende strategiarbeid. Det påligger alle ansatte å bidra til at kundenes behov og rettigheter ivaretas på en tilfredsstillende måte, herunder gjennom en faglig god og redelig kundehåndtering som sikrer at bankens kunder kan ta bevisste og velinformerte valg. Risikoen vurderes av bankens styre en gang hvert år eller oftere ved behov.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter. Et evt. omdømmetap kan ramme hele næringen, Eikagruppen, flere banker, eller Soknedal Sparebank isolert. Stort fokus på kompetanse, opplæring og utvikling, godt bankhåndverk, utøvelse av God Skikk, samt etterlevelse av gjeldende lovverk, regelverk og interne rutiner er noen av bankens praktiske tiltak for å forebygge- og redusere risikoen for omdømmetap som følge av uønskede (operasjonelle) hendelser.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Strategiske risikoer, og vurderinger rundt dette inngår i bankens årlige strategiprosess, samt i bankens løpende strategiarbeid.

Banken har i de senere år budsjettert med en moderat og «kontrollert» vekst på 6-8%.

Banken anser risikoen for sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp som moderat for 2024.

Systemrisiko

Systemrisiko for Soknedal Sparebank kan bestå i at problemer hos andre (større) banker kan smitte over på oss. Dette kan bestå i:

- fallende verdier på verdipapirportefølje
- vanskelig å få tak i likviditet plassert i andre banker
- vanskelig å få funding på normale vilkår
- vår oppgjørsbank ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen.

Dette er en risiko vi må leve med og vanskelig kan klare å forsikre oss mot. Videre er bankvesenet godt regulert og styrt i Norge, slik at denne risikoen vil være lik for alle mindre banker og ramme flere enn oss dersom vi får en bankkrise.

Vi vurderer systemrisikoen for Soknedal Sparebank til å være lav - moderat, jf. bankens Policy for markedsrisiko.

ESG-risiko

Risiko relatert til miljø, samfunnsansvar og selskapsstyring inngår i ESG risiko. Deriblant også klimarisiko. Klimarisiko omfatter risiko for økt kredittrisiko og finansielle tap for banken som følge av klimaendringer. Banken foretar årlig gjennomgang av risiko i banken der ESG og klimarisiko inngår.

Det er først og fremst relatert til utlån til bedriftsmarked at det er identifisert at banken er utsatt for klimarisiko. Dette er både relatert til fysisk risiko, men også overgangsrisiko fra dagens situasjon til et lavutslippsamfunn. Derfor er vurdering av bærekraft og klimarisiko integrert i bankens kredittprosess. Som følge av at banken er lite eksponert mot blant annet olje og gassnæringen anses næringseiendom, bygg og anlegg, samt landbruk å være de sektorer som har høyest iboende klimarisiko i bankens portefølje. Samtidig er det store muligheter for positiv påvirkning i disse bransjene.

Soknedal Sparebank har utarbeidet strategi- og policydokumenter, rutiner, prosesser og fullmakter knyttet til bankens ESG-risiko, og styring og kontroll av området.

Bærekraft og ESG er forankret og implementert i bankens øverste strategidokument, samt at banken har «retningslinjer for bærekraftig virksomhet og samfunnsansvar» som behandles av bankens styre årlig. Utover dette er også klima- og bærekraftsrisiko implementert i flere av bankens øvrige virksomhetsstyringsdokumenter (policyer, retningslinjer, osv, for de ulike områdene i banken. Her kan for eksempel. «Policy for Operasjonell risiko», «Policy for kredittrisiko» og bankens «markedspolicy» nevnes som eksempler.

Banken er pt, ikke underlagt rapporteringskrav for bærekraft og ESG, men vi deltar i CRSD-prosjekt i Eika, for å kunne imøtekomme gjeldende rapporteringskrav iht. nytt bærekraftsdirektiv fra EU. Dette er et nytt EU-direktiv med ikrafttredelse allerede for regnskapsåret 2024 for store foretak og gitte forutsetninger. For foretak på bankens størrelse vil rapporteringskrav være gjeldende tidligst i 2027 for regnskapsåret 2026, og da trolig med muligheter for å benytte forenklete rapporteringsstandarder.

Soknedal Sparebank er underlagt Åpenhetsloven, som trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomhetens respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, og sikre allmenheten tilgang til informasjon.

Banken har gjennomført aktsomhetsvurderinger på leverandører og partnere av vesentlig betydning, og publiserte bankens første redegjørelse knyttet til Åpenhetsloven innen fristen, 30.06.2023. Se bankens hjemmeside

Banken viser til bankens hjemmeside – bærekraft og Årsrapport for 2023 for ytterligere informasjon vedr. bankens arbeid med bærekraft og ESG.

2.3 Bankens risikomatrix 2023, og øverste leders oppsummering av internkontrollen.

Bankens overordnede risikomatrix er en viktig del av bankens arbeid med risikostyring og kontroll. Risikomatrixen er en del av rammeverket for risikostyring, og skal:

- Være et verktøy for å identifisere og vurdere bankens vesentligste risikoer for at banken ikke når sine mål.
- Gi en oversikt over risikoreducerende tiltak knyttet til identifiserte risikoer.
- Dokumentere vurdering av bankens risiko etter etablerte risikoreducerende tiltak og eventuelt behovet for nye tiltak.

Med utgangspunkt i definerte mål og strategier for virksomheten skal det minst én gang årlig for alle virksomhetsområder foretas en systematisk vurdering av om foretakets risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig for å håndtere foretakets identifiserte risikoer på en forsvarlig måte.

Risikomatrixen er inndelt i følgende 8 virksomhetsområder:

- Strategi- og målprosess
- Overordnede vurderinger
- Kundeprosesser, breddesalg og andre inntekter
- Utlån
- Dagligbank
- Funding og likviditet
- Regnskap og økonomistyring, kapitalstyring
- Organisasjon og personal

Avdelingene i banken skal gjennom internkontrollprosessen bekrefte etterlevelse av eksterne lover og regler, og etterlevelse av interne rammer og rutiner.

Prosessen skal sikre at lederne hvert år gjennomfører en oppsummerende vurdering av om internkontrollen har vært gjennomført på en tilfredsstillende måte. Vurderingene skal dokumenteres, og et sammendrag med konklusjoner om risikosituasjonen og om det er behov for nye tiltak skal foreligge for det enkelte virksomhetsområdet. Det skal etableres klare handlingsplaner med ansvar og tidsfrister for å rette opp i eventuelle svakheter.

Adm.banksjef skal utarbeide en samlet vurdering av risikosituasjonen, som skal forelegges styret til behandling.

Bankens risikomatrix 2023 ble behandlet i bankens styre den 24.10.2023.

Øverste leders (adm.banksjef) oppsummering av internkontrollen er som følger:

1. Samlet vurdering av «utforming / etterlevelse/ gjennomføring av bankens risiko-reducerende tiltak» er gjennomgående GOD. Noen få områder og/eller prosesser som «bør forbedres»
2. Samlet vurdering av «kompetanse, kapasitet og kultur» er gjennomgående GOD. Noen områder og/eller prosesser som «bør forbedres».
3. Internkontrollen har fungert tilfredsstillende.

2.4 Bankens nøkkeltall pr. 31.12.2023

Nøkkeltall er annualisert der ikke annet er spesifisert	2023	2022
Resultat		
Kostnader i % av totale inntekter (eskl. VP)	45,5 %	53,7 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	12,4 %	16,1 %
Innskuddsmargin hittil i år	1,8 %	1,2 %
Utlånsmargin hittil i år	1,71 %	1,81 %
Netto rentemargin hittil i år	2,7 %	2,2 %
Egenkapitalavkastning ¹	12,95 %	12,99 %
¹ Basert på totalresultat, egenkapitalen er justert for hybridkapital		
Egenkapitalavkastning ²	10,95 %	9,02 %
² Basert på ordinært resultat etter skatt, egenkapitalen er justert for hybridkapital		
Balanse		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	31,78 %	29,06 %
Andel lån overført til EBK - kun PM	28,98 %	25,09 %
Innskuddsdekning	84,06 %	82,81 %
Innskuddsvekst (12mnd)	3,61 %	9,28 %
Utlånsvekst (12 mnd)	2,07 %	6,07 %
Utlånsvekst inkl. EBK (12 mnd)	5,43 %	9,30 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	2.581.101	2.422.888
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) inkl. EBK	3.116.604	2.869.829
Nedskrivninger på utlån og mislighold		
Resultatførte tap i % av gjennomsnittlig brutto utlån	0,20 %	0,12 %
Tapsavsetninger i % av brutto utlån	0,77 %	0,54 %
Soliditet¹		
Ren kjernekapitaldekning	20,13 %	17,72 %
Kjernekapitaldekning	21,67 %	19,24 %
Kapitaldekning	24,85 %	20,81 %
Uvektet kjernekapitalandel	10,18 %	9,28 %
¹ Inklusiv konsolidering av samarbeidsgrupper		
Likviditet		
LCR	297	317
NSFR	143	135

3. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		28,98 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		56,68 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		109,24 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		98,96 %
e	Utestående garantiforpliktelse		5.767
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	106.572.816
		Aksjer	5.988
		Fondobligasjoner	576.347
		Ansvarlig lånekapital	779.252
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende	Senior obligasjoner	3.303.114

g) Soknedal Sparebank har kr. 5,77 mill i garantier overfor Eika Boligkreditt i tilknytning til bankens boliglånsportefølje der.

VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Skjema EU KM1 - Nøkkeltall kapital og likviditet
Beløp i tusen kroner

		a		e
		31.12.2023		31.12.2022
Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)				
1	Ren kjernekapital	306.470		274.372
2	Kjernekapital	329.915		297.942
3	Total ansvarlig kapital	374.555		322.161
Risikovektet beregningsgrunnlag				
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	1.522.611		1.548.208
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
5	Ren kjernekapitaldekning	20,13 %		17,72 %
6	Kjernekapitaldekning	21,67 %		19,24 %
7	Total kapitaldekning	24,60 %		20,81 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoer enn overdreven gjeldsoppygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	2,60 %		2,90 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	1,46 %		2,90 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	1,95 %		2,90 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	10,60 %		10,90 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,50 %		2,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	4,50 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	9,50 %		7,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	20,10 %		18,40 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)	215.684		159.805
Uvektet kjernekapitalandel				
13	Sum eksponeringsmål	3.241.861		3.211.413
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	10,18 %		9,28 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppygging (i prosent av risikovektet)				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede)				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	3,00 %		3,00 %
Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	255.283		275.811
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	139.774		121.857
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	59.935		51.771
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	79.839		70.086
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	297 %		317 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	2.290.765		2.185.577
19	Poster som krever stabil finansiering	1.603.362		1.615.098
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	143 %		135 %

